

Gemeenteraad Heerenveen

Crackstaat 2
8441 ES Heerenveen

uw brief van:
25 mei 2023

ons kenmerk:

bijlage(n):

datum:
31 augustus 2023

Onderwerp:

Zienswijze initiatiefvoorstel referendumverordening

Geachte raad,

Op 25 mei 2023 heeft u besloten ons te vragen om onze wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het initiatiefvoorstel van de SP om een referendumverordening in te voeren. Wij willen de waardering uitspreken voor het initiatief en de tijdsinspanning voor het opstellen van het voorstel.

Wij begrijpen de wens om een dergelijke verordening in te voeren om op die manier de inwoners van de gemeente Heerenveen meer te betrekken bij de te nemen besluiten. Dit onderwerp hebt u, zoals u in uw voorstel schrijft, dan ook als belangrijk aandachtspunt opgenomen in uw raadsagenda.

Het betrekken van onze inwoners bij het ontwikkelen van gemeentelijk beleid onderschrijven wij. Als college zetten wij dan ook actief in op het betrekken van onze inwoners, bedrijven en organisaties.

Met deze brief maken wij gebruik van de gelegenheid onze zienswijze op dit voorstel aan u kenbaar te maken en een aantal suggesties voor de uitvoering mee te geven. Onze zienswijze hebben wij opgebouwd naar juridische, financiële en organisatorische aandachtspunten. Verder gaan wij in op een aantal onzekerheden die wij momenteel zien. Tot slot gaan wij in op de besluitpunten die in het voorstel zijn opgenomen.

Juridisch

1. De modelverordening van de VNG is een goede basis om een Heerenveense referendumverordening op te stellen. De modelverordening dateert echter van 2019, in 2023 is de Kieswet gewijzigd. De vraag is of de verwijzingen nog kloppen. Daarnaast vraagt u of de termijnen die genoemd worden haalbaar zijn. Om dit te kunnen beoordelen is eerst duidelijkheid nodig over hoe de uitvoering van de referendumverordening binnen de organisatie wordt vormgegeven. Voor het opstellen van een uitvoerbare referendumverordening is nader overleg nodig tussen verschillende afdelingen binnen de organisatie. Daarnaast willen we graag contact zoeken met gemeenten die reeds een referendumverordening hebben ingevoerd, cq hier ervaring mee hebben. zodat we hun ervaringen kunnen meenemen bij het opstellen van de verordening. Graag vragen wij hier tijd voor.

Financiën

2. Aan het organiseren van één of meerdere referenda zijn kosten verbonden zoals communicatiekosten, subsidie voor initiatiefnemers en organisatiekosten. Deze kosten zijn er ook als een referendum gelijktijdig met een reguliere verkiezing wordt georganiseerd. Het is onzeker hoe vaak er jaarlijks een landelijk of lokaal referendum georganiseerd moet worden. Hierdoor zijn de kosten lastig in te schatten. Op dit moment zijn er dan ook geen kosten begroot.

Organisatie

3. Wij willen u meegeven dat de organisatie van een referendum een grote inspanning vraagt van de ambtelijke organisatie. Om één of meerdere referenda te organiseren is de verwachting dat extra budget en menskracht nodig is.

Onzekerheden

4. Landelijk is een wetsvoorstel in behandeling dat het mogelijk gaat maken om ook een referendum te organiseren voor besluiten te nemen of genomen door de Tweede Kamer. Hierdoor is nog niet volledig duidelijk wat de wetswijziging in de praktijk gaat betekenen. Wij willen voorstellen om de uitkomst van de behandeling van het wetsvoorstel af te wachten zodat wij een goed beeld hebben wat dit wetsvoorstel voor de praktijk en voor ons als gemeente betekent. De uitkomsten willen wij meenemen bij een aan u voor te leggen gemeentelijke referendumverordening.

Besluitpunten

In het initiatiefvoorstel is een aantal voorgenomen besluiten opgenomen. Hieronder volgt per besluitpunt onze reactie.

1. De referendumverordening voor de gemeente Heerenveen vast te stellen.
Reactie: Wij verzoeken u de concept verordening, zoals die nu voorligt, niet vast te stellen. De mogelijkheid voor onze inwoners om via een referendum te participeren is een groot goed waar we zuing mee om willen gaan en goed willen organiseren. Zoals in deze brief is aangegeven is de modelverordening een goede basis. Om daadwerkelijk een goede referendumverordening op te stellen is nader overleg nodig. Daarnaast kan de uitkomst van de behandeling van het landelijke wetsvoorstel mogelijk effect hebben op de gemeentelijke referendumverordening. Daarbij willen wij graag leren van de ervaringen van andere gemeenten die een referendumverordening hebben. Wij vragen u ons de opdracht en de tijd te geven u een verordening voor te leggen waarbij rekening is gehouden met de landelijke wetgeving, kosten, inzet voor ons als organisatie en ervaringen bij andere gemeenten. Voor het opstellen van de verordening willen wij een integrale werkgroep oprichten.
2. De kosten voor een referendum op te nemen in de begroting 2024.
Reactie: Dit laten we aan uw oordeel. Wij willen u meegeven om eerst de uitkomsten van besluitpunt 1 af te wachten voor de kosten op te nemen in de begroting. Mocht u positief oordelen op de invoering van de verordening, dan willen wij u meegeven dat wij verwachten dat het aantal aanvragen voor een referendum incidenteel zal zijn en daarom de kosten van een referendum als incidentele kosten te waarmerken.

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn

Tjeerd van der Zwan